

НАПРАВЛЕНИЕ 8

Теория и практика перевода

АДМЕТНАСЦІ ПЕРАКЛАДУ МУЛЬТЫПЛІКАЦЫЙНАГА СЕРЫЯЛА “АГЕНТЫ ЧАСУ” З КІТАЙСКОЙ НА БЕЛАРУСКУЮ МОВУ

В.Б.Антоненка, А.У.Скалковіч (Мінск, МДЛУ)

У артыкуле разглядаюцца асаблівасці аўдыёвізуальнага перакладу з кітайскай на беларускую мову на прыкладзе анімацыйнага серыяла “Агенты часу”.

Ключавыя словы: пераклад; кітайская мова; спосабы перакладу; перакладчыцкія трансфармацыі; культуралагічны аспект.

FEATURES OF THE TRANSLATION OF THE ANIMATED SERIES “LINK CLICK” FROM CHINESE TO BELARUSIAN

V.B.Antonienka, A.V.Skalkovich (Minsk, MSLU)

The article deals with the features of audiovisual translation from Chinese into Belarusian on the example of the Chinese animated series “Link click”.

Key words: translation; the chinese language; the ways of translation; translation transformations; culture aspects.

Мультыплікацыйнае кіно з’яўляецца адным з самых папулярных відаў мастацтва ў XXI стагоддзі. Шырокая жанравая палітра сучаснай кінаіндустрыі, разнастайнасць моў, на якіх ствараюцца мультфільмы, патрабуюць якаснага перакладу для іх адаптацыі і распаўсюджвання ў свеце. Доступ да замежнай мультыплікацыйнай прадукцыі абумоўлівае неабходнасць вывучэння перакладчыцкіх стратэгий і трансфармацый, якія прымяняюцца пры адаптацыі кінатэкстаў для іншакультурнай аўдыторыі [1].

Пры перакладзе аўдыёвізуальнай прадукцыі для дасягнення адэкватнага ўспрымання тэксту перакладчыку даводзіцца пераадолюваць неадпаведнасці паміж мовай арыгінала і мовай перакладу. Складанасці пры перакладзе з кітайскай мовы на беларускую абумоўлены праблемай захавання нацыянальных культурна-моўных адметнасцей генетычна адрозных краін. Важнасць вырашэння пытання міжмоўнай беларуска-кітайскай моўнай эквівалентнасці адносяцца да ліку надзвычай актуальных задач сучаснага перакладазнаўства ў кантэксце рэалій XXI стагоддзя.

У якасці матэрыялу даследавання абраны 273 рэплікі першай серыі кітайскага анімацыйнага серыяла 时光代理人 “Агенты часу” ў перакладзе некамерцыйнага праекта па беларусізацыі анімэ і мангі “Анібел” [2].

Пры перадачы ўласных імёнаў мультсерыяла выкарыстоўвалася транскрыпцыйная сістэма Паладыя – 3% з усіх прааналізаваных з’яў. У шэрагу выпадкаў гэты спосаб перакладу прыводзіў да страты схаванага сэнсу:

напрыклад, імя Чэн Сяошы літаральна перакладаецца як “адрэзак часу”, што прама перадае яго сюжэтную сувязь з перасоўваннем у часе.

Да культуралагічных асаблівасцяў, што патрабуюць адмысловых перакладчыцкіх рашэнняў, адносяцца: імёны ўласныя: 程小时 ‘Чэн Сяошы’, 雀德游戏 ‘гульня Цюэ Дэ’; этыкетныя формулы ў розных сітуацыях маўленчых паводзін 朱总 ‘дырэктар Джу’; безэквівалентная лексіка: 朋友圈 ‘моманты’: функцыя кітайскіх сацсетак; фразеалагічны фонд мовы 眼不为净 ‘калі чагосьці не бачыш, то здаецца, што гэтага няма’.

Зыходзячы з праведзенага аналізу выкарыстаных спосабаў перакладу, найбольш часта былі выкарыстаны замены (35%): лексічныя 柜台 ‘стойка адміністрацыі’ – стол; стылістычныя 妖精在这儿何侯着呢 ‘заўсёды тут маецца какетка’ – у яго тут шлюха на пабягушках; поўныя змены частак дыялогаў 那你告诉我还要等多久--据透可耻--可恶 ‘Ды скажы мне, колькі чакаць? – Наколькі зразумела, будзе сорамна. – Брыдка’ – Ды колькі чакаць хоць? – Не скажу. – Вар’юе.; агульнай сітуацыі 为了避免系统被黑·他也从不在电脑上留底 ‘каб пазбегнуць узлому сістэмы, ён ніколі не пакідае (даныя) на камп’ютары’ – каб даныя не скралі, дакументы на камп’ютары ён не трымае, захоўвае на флэшцы. У арыгіналі на працягу ўсёй серыі не ўзгадваецца “флэшка” моўна, але на самім экране яе магчыма пабачыць.

Перастаноўкі сустракаюцца ў 34% выпадкаў: напрыклад, 情感和记忆 ‘пачуцці і ўспаміны’ – успаміны і пачуцці.

Апушчэнні складаюць 28%, што звязана з неабходнасцю скараціць памер фразы на беларускай мове (якая ў сілу сваёй спецыфікі заўсёды даўжэйшая за кітайскія фразы) так, каб захаваць асноўны сэнс і пры гэтым укласціся ў адведзены час знаходжання субтытра на экране [1, с. 469]. З гэтай мэтай былі апушчаны: прыслоўі часу 这天 ‘сёння’; займеннікі 给我 ‘мне’, 你 ‘ты’; некаторыя лексічныя адзінкі 完全 ‘цалкам’, мадальныя часціцы 啦 (паказвае задавальненне). У якасці альтэрнатывы ў такіх выпадках перакладчык выкарыстоўваў шматкроп’е, выклічнік і іншыя знакі прыпынку. У наступным прыкладзе 要完全听从我的指挥 ‘прытрымліваешся маіх інструкцый’ апушчана прыслоўе 完全 ‘цалкам’. Гэты прыём кардынальна не змяняе сэнсу выказвання, аднак, губляецца спецыфічнасць моманту, бо па сюжэце для паспяховага ўзаемадзеяння паміж героямі абавязковай умовай было дакладнае выкананне ўсіх інструкцый цалкам.

Такім чынам, праведзенае даследаванне дазваляе прыйсці да высновы, што пры перакладзе з кітайскай на беларускую мову часцей за ўсё былі выкарыстаны такія перакладчыцкія трансфармацыі, як замена (35%), перастаноўка (34%), апушчэнне (28%) і транскрыпцыя (3%). Гэтыя прыёмы дазволілі захаваць ліміт

адведзенага экраннага часу і пры гэтым перадаць асноўную сутнасць дыялогаў персанажаў. Аднак, на наш погляд, некаторыя моманты, апушчаныя ў дадзеным перакладзе, маглі значна паўплываць на глыбіню разумення арыгінальнага тэксту мультсерыяла.

Пераклад анімацыйных фільмаў, асабліва з няблізкароднасных моў, з'яўляецца даволі складанай задачай, бо неабходна ўлічваць мноства розных аспектаў культурна-гістарычнага характару. Вельмі важна, каб перакладчык вылучаўся не толькі выдатнай лінгвістычнай падрыхтоўкай, але і валодаў грунтоўнымі фонавымі ведамі. У цэлым, пераклад папулярных замежных анімацыйных фільмаў на беларускую мову садзейнічае істотнаму ўзмацненню міжкультуранага дыялогу, далучаючы да яго рознаўзроставыя катэгорыі насельніцтва Рэспублікі Беларусь.

СПІС ЛІТАРАТУРЫ

1. Специфика перевода культурологического аспекта анимационных фильмов для дальнейшего субтитрирования (на материале китайского языка: материалы для международного научного журнала “Мир культуры, науки, образования”, Россия, 26 марта 2020 г. / Тихоокеанский гос. ун-т; редкол.: И.А. Постоенко [и др.]. – Хабаровск: ТОГУ, – 2020. – 469 – 472 с.
2. Anibel : анімэ па-беларуску – АГЕНТЫ ЧАСУ 2021 (у перакладзе Belarusaed) URL: <https://anibel.net/anime/shiguang-dailiren> (дата доступу: 26.01.2025).
3. Kinogo: смотреть фильмы онлайн – АГЕНТЫ ВРЕМЕНИ (в переводе Anistar)) URL: <https://kinogo.ec/66483-agent-vremeni.html> (дата обращения 26.01.2025).